

د قضیې لنډيز

د نظارت هيئت له يوې خبر پانې څخه د فېسبوک د يوه پوست د حذف کولو په اړه د ميټا اصلي پريکړه بيرته اخيستلې ده، چې په افغانستان کې د طالبانو د حکومت لخوا د بنځو او نجونو د زده کړې په اړه د مثبت اعلان راپور ورکوي. د پوست لري کول د فېسبوک د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو ټولني معيار سره سم نه وو، چې د ترهگرو ډلو په اړه راپور ورکولو او د ميټا د بشري حقونو مسؤليتونو ته اجازه ورکوي. بورډ وموندله چې ميټا بايد د کاروونکو د بيان ازادۍ څخه کله چې د ترهگرو رژيمونو په اړه راپور ورکوي په بنه توگه ساتنه وکړي او د دې موخې د ترلاسه کولو لپاره د پاليسۍ يو شمېر سپارښتنې وړاندې کړي.

د قضیې په اړه

د 2022 کال د جنورۍ په مياشت کې، په هند کې مېشته د اردو ژبې يوې مشهورې ورځپاڼې په خپل فېسبوک پاڼه کې يو پوست وکړ. پوست راپور ورکړ چې په افغانستان کې د طالبانو د رژيم يوه غړي او د دوی رسمي مرکزي وياند ذبيح الله مجاهد اعلان کړی چې د بنځو او نجونو لپاره بنوونځي او کالجونه به د 2022 کال د مارچ په مياشت کې بيا پرانستل شي. په دغه پوست کې د ورځپاڼې د ويب پانې لينک ورکړل شوی و او شاوخوا 300 ځله ليدل شوی و.

ميټا وموندله چې پوست د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پاليسۍ څخه سرغړونه کړې، چې د تروريستي سازمانونو په گډون هغو ادارو "ستايڼه" منع کوي چې په "جدي افلاين زيانونو" کې ښکېل وي. ميټا پوست لري کړ، د پانې مدير پر وړاندې يې "سټرايکونه" وضع کړل چې محتويات يې خپاره کړي ول او د فېسبوک ځينې ځانگړتياو ته يې د دوی لاسرسی محدود کړ (لکه په فېسبوک باندې په ژوندۍ بڼه ويډيو خپرول).

کارونکي د استتاف غوښتنه وکړه او وروسته له هغه چې دوهم بشري بياکټونکي پوست د سرغړونې په توگه و ارزاوه، نو دا د لور اغيز ناسم مثبت ردولو (HIPO) سيستم لپاره په کتار کې ځای پر ځای شو. HIPO يو سيستم دی چې ميټا د قضیې پيژندلو لپاره کاروي، تر څو تشخيص کړي چې که چېرې چې دوی په ناسم ډول کوم اقدام ترسره کړی وي، د بيلگې په توگه، په ناسم ډول د مينځپانگې لري کول. په همدې حال کې، لکه څنگه چې په هغه وخت کې HIPO لپاره د اردو ژبې د بيا کټوونکو شمېر له 50 څخه کم و او پوست لور لومړيتوب نه گڼل کيده، نو هېڅکله په HIPO سيستم کې د دې بياکتنه نه وه شوې.

وروسته له دې چې بورډ قضیه وټاکله، ميټا پريکړه وکړه چې مقررات د ترهگرو سازمانونو "په اړه د راپور ورکولو" اجازه ورکوي نو پوست بايد حذف شوی نه وای. دې کار منځپانگه بيرته فعاله کړه، سټرايک يې لري کړو او د کارونکي په حساب يې محدوديتونه لري کړل.

کلیدي موندنې

د نظارت هيئت وموندله چې د دې پوست لري کول د فېسبوک خطرناکو اشخاصو او سازمانونو ټولني معيارونو، د ميټا ارزښتونو، يا د شرکت د بشري حقونو مسؤليتونو سره مطابقت نه لري.

د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو د ټولني معيار د ترهگريزو سازمانونو په گډون د ځينو ادارو "ستايڼه" منع کوي. "ستايڼه" د ټولني په معيارونو او د بياکټونکو لپاره په داخلي لارښود کې په پراخه توگه تعريف شوي ده. د پايلې په توگه، بورډ پوهيږي چې ولې دوو بياکټونکو محتوا د ستايڼې په توگه تشریح کړه. په همدې حال کې، د ټولني معيار هغو محتوياتو ته اجازه ورکوي چې د خطرناکو سازمانونو "په اړه راپور ورکوي". بورډ پريکړه کوي چې دا استتفا په دې قضیه کې پلي کيږي.

بورډ دا هم وموندله چې د پوست لري کول د ميټا د بشري حقونو مسؤليتونو سره سم ندي؛ دا په غير عادلانه ډول د بيان ازادې محدودوي، چې پکې د ترهگرو ډلو په گډون د معلوماتو د ورکولو او ترلاسه کولو حق شامل دی. په هېواد باندې د ترهگرو ډولو د واکمن کېدو په گډون دا په ځانگړي توگه د جگړې او ناورين په وخت کې مهم دی.

بورډ اندېښنه لري چې د ميټا سيستمونه او پاليسۍ د تروريستي رژيمونو په اړه راپور ورکولو پر مهال د بيان په ازادۍ کې مداخله کوي. د شرکت د ټولني معيارونه او د بياکټونکو لپاره داخلي لارښوونې چې د ستايڼې ممانعت او د راپور ورکولو استتفا او يا د دوی ترمنځ اړيکې روښانه نه دي. دا حقيقت چې دوه بياکټونکو وموندل چې د پوست په برخه کې سرغړونه ترسره شوي دا سپارښتنه کوي چې دوی په دې ټکو په بنه توگه ندي پوه شوي. بورډ اندېښمن دی چې په هغه صورت کې چې کاروونکي په روښانه ډول ونه

وايي چې د دوی اراده "راپور" ور کول دي د ميټا د اشخاصو او سازمانونو پاليسي په اصلي ډول مينځپانگي لري کول خطرناک دي. بورډ دا اندېښنه هم لري چې د محتوا بياکتنه په HIPO سيستم کې نه ده شوي.

دا قضيه ممکن يوه پراخه ستونزه په گوته کړي. بورډ د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پاليسي پلي کولو کې په ځانگړي توگه د انگليسي پرته په نورو ژبو کې د غلطيو په اړه يو شمېر شکايتونه په پام کې نيولي دي. دا د خبريالانو او د بشري حقونو د مدافعينو لپاره جدي اندېښني راپورته کوي. سربېره پر دې، د پاليسي څخه د سرغړوني لپاره بنديزونه ناڅرگند او سخت دي.

د نظارت هيئت پريکړه

د نظارت هيئت د پوست لري کولو لپاره د ميټا اصلي پريکړه رد کړه. بورډ وړانديز کوي چې ميټا:

- پلټنه وکړي چې ولې د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پاليسي کې بدلونونه په ټاکل شوي وخت او چوکاټ کې ندي ژباړل شوي تر څو د دې ډول ځنډونو د تکرار مخه ونيسي.
- خپل د "ستر ايک" سيستم عامه توضيحات خورا پراخ او د لاسرسي وړ کړي.
- په پېژندل شويو پوښتنو کې د "ستايڼي" تعريف محدود کړي (د بياکتنو لپاره داخلي لارښود)، د منځپانگي د بيلگي په لري کولو سره چې "هڅه کوي چې نور اشخاص و هڅوي چې د خطرناکو سازمانونو په اړه نور مثبت فکر وکړي".
- د دې د پلي کولو معيارونو (د بياکتنو لپاره داخلي لارښود) بياکتنه وکړي تر څو روښانه شي چې د خطرناکو اشخاصو سازمانونو پاليسي کې د راپور ورکولو استثنا مثبت بيانوي ته اجازه ورکوي. پېژندل شوي پوښتنې بايد په شخړه يا کرکيچنو حالاتو کې د خبرونو د راپور د خوندي کولو اهميت روښانه کړي.
- د غلطيو د علت د پېژندلو لپاره، د دقت ارزونه وکړي چې بياکتنو کې د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پاليسي لپاره د راپور ورکولو استثنا پلي کوي.
- د HIPO سيستم بياکتنه ترسره کړي تر څو دا وڅيړي چې ايا دا کولی شي د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پاليسي ته د استثنا په ورکولو کې احتمالي غلطيو ته په اغېزمنه توگه لومړيتوب ورکړي.
- په ټولو ژبو کې د HIPO بياکتنې لپاره تخصيص شوي ظرفيت لور کړي.

*د قضیې لنډيز د قضیې عمومي کتنه وړاندې کوي او د سابقې ارزښت نلري.

د بشپړې قضیې پريکړه

1. د پريکړې لنډيز

د نظارت هيئت په هند کې د اردو ژبې د يوې مشهورې ورځپاڼې په پاڼه کې د فېسبوک پوست لري کولو لپاره د ميټا اصلي پريکړه رد کړه. دا پوست په افغانستان کې د بنځو او نجونو د زده کړو په اړه د طالبانو د رژيم د وياند لخوا په افغانستان کې د يوه اعلان خبر ورکوي. ميټا د بورډ لخوا د دې قضیې غوره کولو په پايله کې خپله پريکړه بېرته واخيسته او د مدير په حساب باندې بنديزونه يې بېرته لري کړل. بورډ وموندله چې پوست د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو ټولني معيارونو څخه سرغړونه نه کوي ځکه چې پاليسي د نومول شويو ادارو "په اړه راپور ورکولو" ته اجازه ورکوي. بورډ د ميټا د "ستايڼي" پراخه تعريف په اړه اندېښمن دی او د بياکتنو لپاره د وضاحت نشتوالی چې څنگه د نومول شويو ادارو لخوا چې د هېواد کنټرول په لاس کې لري د ترسره شوي اقداماتو په اړه د راپور ورکولو په اړه پاليسي کې استثناوي پلي کړي. لکه څرنګه چې د طالبانو رژيم په زور د افغانستان پېژندل شوی حکومت رنگ کړ دا د خبري رسنيو په وړتيا کې مداخله کوي چې د دې په څېر په ورته حالت کې د نومول شويو ادارو د کړنو او بيانو په اړه راپور ورکړي. بورډ وموندله چې ميټا خپل مسولينونه ترسره نه کړل چې د دې پاليسي د استثناوو د پلي کولو په وخت کې د غلطيو مخنيوی وکړي او يا يې کمي کړي. دا پريکړه سپارښتنه کوي چې ميټا د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو ټولني معيارونو کې خپله پاليسي او د پلي کولو پروسو کې بدلون رامنځته کړي.

2. د قضیې توضيحات او شاليد

د 2022 د جنورۍ په مياشت کې، په هند کې د يوې خبري رسنۍ فېسبوک پاڼې په اردو کې يو متن پوست شريک کړ او په خپله ويب پاڼه کې د يوې مقالې لينک يې هم پکې ورکړ. ميټا وايي چې دغه پوست شاوخوا 300 ځله ليدل شوی. پوست راپور ورکړ چې نبيح الله مجاهد، چې د "اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د معين" په توګه کار کوي او په افغانستان کې د طالبانو د رژيم رسمي مرکزي وياند دی، اعلان کړی چې د مارچ په 21 د افغانستان نوي کال په پيل سره به د نجونو او بنځو لپاره بنسونځي او کالجونه پرانستل شي. په لينک کې ورکړل شوي مقاله د اعلان په اړه بشپړ راپور لري.

خبري رسني د اردو ژبي ورځپاڼه ده چې د هند په حيدرآباد كې ميشته ده، هغه يو بنار چې د اردو ژبي ډېر اوسيدونكي لري. دا په هېواد كې د اردو تر ټولو لويه خپريدونكي ورځپاڼه ده او هره ورځ د يو ميليون څخه ډېر لوستونكي لري. په ټوله نړۍ كې د 230 ميليونو په شاوخوا كې د اردو ژبي ويونكي شتون لري.

د 2021 كال د اگست په مياشت كې د طالبانو لخوا د واک له ترلاسه كولو راهيسي، هېڅ دولت په افغانستان كې د طالبانو رژيم ته رسمي ډيپلوماتيک رسميت نه دی ورکړی. د نجونو او ښځو لپاره ښوونځي او کالجونه د افغانستان د نوي ښوونيز کال په پيل كې نه دي پرانستل شوي لکه څنگه چې وياند اعلان وکړ چې دوی به يې وکړي او د 12 کلنې څخه پورته نجونې (له شپږم ټولگي څخه پورته) او ميرمنې په دې قضيه كې د بورډ د پريکړې پرمهال د نوي کال په پيل كې ښوونځي ته د تلو څخه منع شوي دي.

د 2022 کال د جنوري په 20 فېسبوک يو کارونکي په محتوا کي "پوسټ راپور کړی" کليک کړ، مگر خپل شکايت يې بشپړ نه کړ. ياد کار يو کلاسيک يا بلنډي کوونکی (د زده کړي وسيله چې د ميتا د ټولني معيارونو سرغړونو پيژندلو لپاره روزل شوي) فعال کړ چې د محتوا په اړه يې د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو د پاليسي څخه د سرغړونې په توگه ارزونه وکړه او دا يې د بشري بياکتني لپاره وليږله. د اردو ژبي يوه بياکتونکي پريکړه وکړه چې محتوا د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پاليسي څخه سرغړونه کړي او په همدغه ورځ يې پوسټ لري کړ. ميتا تشریح کړه چې د دې کار لامل د ټاکل شوي سازمان "ستاينه" کول دي. طالبان د ميتا د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو د پاليسي له مخې 1 درجه نومول شوی ترهگريز سازمان دی. د سرغړونې په پايله کې، ميتا د پانې د مدير په وړاندي دواړه يو سخت سترايک او معياري سترايک هم پلي کړ. په ټوله کې، په داسې حال کې چې د فېسبوک پانې کې خپاره شوي مواد داسې ښکاري چې پخپله د پانې څخه راځي (د بيلگې په توگه، خبري رسنۍ)، دوی د شخصي فېسبوک حسابونو سره د پانې د مديرانو لخوا ليکل شوي دي. سترايکونه د دې لامل کيږي چې ميتا په پليټ فارم کې د لازمي دندو ترسره کولو لپاره د کاروونکو وړتيا باندې لنډمهاله محدوديتونه وضع کړي (لکه د مينځپانگې شريکول)، چې د "ځانگړتياوو محدوديتونه" په نوم پيژندل کيږي، يا د حساب غير فعالول. سخت سترايکونه د قوي جرمي لامل کيږي. په دې حالت کې، د سترايک معنی دا وه چې د پانې د مدير په وړاندي د درېو ورځو او يو اضافي، د ځانگړتيا اوږد محدوديت وضع شوی و. رومبني کارونکي د نوي عامه مينځپانگي رامینځته کولو او د ميسنجر خونو رامینځته کولو يا يوځای کېدو څخه منع کړ. وروستۍ د کارونکي مخه ونيوله چې په فېسبوک کې په ژوندۍ بڼه ويډيو جوړه کړي، د اعلاناتو محصولات وکاروي، او د ميسنجر خونه رامینځته کړي يا يوځای شي. سربېره پردې، د خبري رسنۍ پانې پخپله هم يو معياري سترايک او يو سخت سترايک ترلاسه کړ.

د جنوري په 21، د خبري رسنۍ پانې مدير ("کاروونکی") ميتا ته د مينځپانگې د لري کولو پرضد اپيل وکړو. د اردو ژبي يو بل کتونکي د محتوا بياکتنه وکړه او هغه هم وموندل چې محتوا د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو په اړه د ټولني معيار څخه سرغړونه کړي. که څه هم مينځپانگه بيا د "غلط مثبت" غلطيو پيژندلو او بېرته راگرځولو لپاره په کتار کې ځای په ځای شوي وه (هغه مينځپانگه چې د ټولني معيارونو څخه د سرغړونې له کبله پرضد يې په غلطۍ سره اقدام اخيستل شوی وي)، چې د لور اغيز غلط مثبت ردولو (HIPO) په نوم پيژندل کيږي، نو ځکه د دې اضافي بياکتنه ونه شوه. د ميتا په وينا، دا د 2022 په نيمايي کې د اردو ژبو HIPO بياکتونکو شمېر له امله و او دا ځکه چې پدې قضيه کې مينځپانگه، وروسته له دې چې لري شوه، د ميتا اتومات سيستمونو لخوا په HIPO کې د نورو مينځپانگو په څېر لور لومړيتوب سکور نه و ورکړل شوی، چې په هغه وخت کې په کتار کې وه.

د بياکتني لپاره د بورډ لخوا د کارونکي اپيل د انتخاب په پايله کې، ميتا پريکړه وکړه چې د هغې اصلي ليري کولو پريکړه غلطه وه ځکه چې د ټولني معيارونه د نومول شويو سازمانونو او اشخاصو په اړه "د راپور ورکولو" اجازه ورکوي. د 2022 د فبروري په 25 مه، ميتا بيا وروسته مينځپانگه بحال کړه. ميتا هغه د ځانگړتيا اوږد محدوديت هم ليري کړ چې پلي کړی يې و او د مدير حساب او پانې په وړاندي يې سترايکونه بېرته واخيستل.

3. د نظارت بورډ واک او ساحه

بورډ واک لري چې د هغه کارونکي لخوا د اپيل وروسته چې مينځپانگه يې ليري شوي د ميتا د پريکړې بياکتنه وکړي (د منشور برخه 2، برخه 1؛ د قوانينو ماده 3، برخه 1). بورډ کولی شي د ميتا پريکړه تائيد يا رد کړي (د منشور ماده 3، برخه 5)، او شرکت د دې پريکړې پابند وي (د منشور ماده 4). ميتا بايد د موازي شرايطو سره د ورته مينځپانگې په اړه د خپلې پريکړې پلي کولو امکان هم ارزونه وکړي (د منشور ماده 4). د بورډ په پريکړو کې ممکن د پاليسي مشورتي بيانات شامل وي چې غير پابند سپارښتنې لري چې ميتا بايد ورته ځواب ووايي (د منشور برخه 3، برخه 4؛ ماده 4).

4. د واک سرچينې

د نظارت بورډ لاندې چارواکي او معيارونه په پام کې ونيول:

1. د نظارت بورډ پريکړې:

د نظارت بورډ تر ټولو اړونده مخکينۍ پريکړې عبارت دي له:

- "د الجزیرې شریک شوی پوست" (د قضیې پریکړه [FB-UA-009-2021](#)): بورډ وړاندیز وکړ چې میتا د پالیسی د لاندې استثنایو لپاره د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو ټولني معیارونو کې عامه معیارونه او مثالونه چمتو کړي: "بې طرفه بحث"، "راپور ورکول"؛ او "غندنه".
- "د اوکلان انزوا" (د قضیې پریکړه [IG-UA-2021-006](#)): بورډ وړاندیز وکړ چې میتا په عامه توګه د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو ټولني معیارونو کې روښانه کړي چې څنګه کاروونکي کولی شي د پوست کولو پرمهال خپله اراده روښانه کړي. دې وړاندیزونه تکرار کړل چې میتا یا د نومول شویو اشخاصو او سازمانونو بشپړ لیست یا توضیحي لیست افشا کړي. بورډ همدارنګه د نومول شویو اشخاصو او سازمانونو په ستاینه او ملاتړ باندې د خپل ممانعت پلي کولو لپاره د غلطۍ کچې په اړه د خورا زیاتې روڼتیا راپور ورکولو غوښتنه وکړه، چې په سیمو او ژبو ویشل شوي.
- "په هند کې د RSS په اړه د پنجابي اندیښنه" (د قضیې پریکړه [FB-UA-003-2021](#)): بورډ وړاندیز وکړ چې میتا باید هدف ولري چې د ټولني معیارونه په ټولو ژبو کې د لاسرسي وړ کړي چې د کاروونکو لخوا په پراخه کچه ویل کېږي. بورډ دا اندیښنه هم څرګنده کړه چې د محدودیتونو په اړه د میتا مقررات په ډیری ځایونو کې خپاره شوي او ټول د ټولني معیارونو کې نه موندل کېږي، لکه څنګه چې یو شخص به تمه وکړي.
- "د نازي اقتباس" (د قضیې پریکړه [FB-UA-005-2020](#)): بورډ وړاندیز وکړ چې میتا د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو په اړه د ټولني معیار کې د "ستاینې"، "ملاتړ" او "استازیتوب" مثالونه وړاندې کړي.

II. د میتا د منځپانګې پالیسی:

د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو په اړه د ټولني معیار وایي چې فیسبوک "هغه سازمانونو یا اشخاصو ته اجازه نه ورکوي چې د تاوتریخوالي ماموریت اعلان کوي یا په تاوتریخوالي کې ښکېل وي چې په فیسبوک کې شتون ولري."

میتا خپل د "خطرناکو" ادارو نومول په درېو درجو ویشي، دا تشریح کوي چې دا "د منځپانګې پلي کولو کچه په ګوته کوي، پداسې حال کې چې په 1 درجه کې خورا پراخه تطبیق شامل دی ځکه چې میتا وایي چې دا ادارې د آفلاین زیان سره خورا مستقیمې اړیکې لري." د 1 درجې نومول په "هغه ادارو باندې متمرکز دي چې په جدي آفلاین زیانونو کې ښکېل دي" په شمول "تروریستي، کرکه او جنایي سازمانونه." میتا د 1 درجې ادارو او همدارنګه د دوی مشرانو، بنسټ اېښودونکو، یا مشهور غړو لپاره "ستاینه"، "بشپړ ملاتړ"، او "استازیتوب" لري کوي. میتا طالبان د 1 درجې ادارې په توګه نوموي.

د ټولني معیارونه "ستاینه" په لاندې ډول تعریفوي: "د نومول شوي ادارې یا پېښې په اړه مثبتې خبرې وکړي؛" "یو نومول شوي ادارې یا پېښې ته د لاسته راوړني احساس ورکړي؛" "د یوې نومول شوي ادارې لامل مشروع کړي، د ادعا کولو له لارې چې د دوی کرکه، تاوتریخوالی، یا جنایي چلند په قانوني، اخلاقي، یا بل ډول مشروع یا د منلو وړ دی؛" یا "ځان په ایډیالوژیکي توګه د نومول شوي ادارې یا پېښې سره ځان یو ځای کړي."

میتا پیژني چې "کاروونکي ممکن هغه منځپانګه شریکه کړي چې پکې نومول شوي خطرناکو سازمانونو او اشخاصو ته حواله شامله وي ترڅو د دوی یا د دوی د فعالیتونو په اړه راپور ورکړي، غندنه یې وکړي، یا پې ټی طرفه بحث وکړي." میتا وایي چې د دې پالیسی پېژاین شوي ترڅو "د دې ډول خبرو اترو لپاره فرصت ورکړي پداسې حال کې چې په ورته وخت کې د احتمالي آفلاین زیان خطرونه محدودوي." په هرصورت، میتا اړتیا لري چې "خلک باید په واضح ډول خپله اراده په ګوته کړي کله چې دا ډول منځپانګې رامینځته کوي یا شریکوي. که د یو کاروونکي اراده مبهم یا ناڅرګنده وي، مور د منځپانګې لري کولو لپاره ډیفالټ لري کول کوو.

III. د میتا ارزښتونه:

د "غږ" ارزښت د "خورا مهم" په توګه تشریح شوی: زموږ د ټولني د معیارونو هدف دا دی چې د بیان لپاره ځای رامینځته کړي او خلک خپل ځان څرګند کړي. میتا غواړي خلک د دې توان ولري چې د هغه مسلو په اړه په ښکاره ډول خبرې وکړي چې د دوی لپاره مهم دي، حتی که ځینې ورسره اختلاف ولري یا د اعتراض وړ وي.

فیسبوک دڅلورو ارزښتونو په وړاندې کولو کې "غږ" محدودوي. "خوندیتوب" پدې قضیه کې ترټولو مهم دی: مور ژمن یو چې فیسبوک یو خوندي ځای جوړ کړو. مور هغه مواد لري کولو چې کولی شي د افرادو فزیکي امنیت ته د زیان رسولو خطر سره مرسته وکړي. هغه مواد چې خلک ګواښي د نورو د ډارولو، ګوښه کولو یا خاموش کولو توان لري او دا په فیسبوک کې اجازه نلري.

IV. د بشري حقونو نړیوال معیارونه:

د سوداګرۍ او بشري حقونو په اړه د ملګرو ملتونو لارښود اصول (UNGPs) چې په 2011 کې د ملګرو ملتونو د بشري حقونو شورا لخوا تایید شوي دي، د خصوصي سوداګرۍ د بشري حقونو مسوولیتونو لپاره رضاکارانه چوکاټ رامینځته کوي. په 2021 کې، میتا د خپل سوداګریز بشري حقونو پالیسي اعلان کړه، چېرته چې، دا د UNGPs سره سم د بشري حقونو درناوي لپاره خپله

ژمنه بیا تایید کړه. په دې قضیه کې د بشري حقونو لاندې معیارونه د میتا د بشري حقونو مسوولیتونو د بورډ د تحلیل لپاره د اساس په توګه کار کوي:

- د نظر او بیان د ازادۍ حق: 19 ماده، د مدني او سیاسي حقونو نړیوال میثاق (ICCPR)؛ د بشري حقونو کمیټه، عمومي تبصره ګڼه 34، (2011)؛ د بشري حقونو شورا، د خبریالانو د خونديتوب په اړه پریکړه لیک، 18/45/A/HRC/RES (2020)؛ د معلوماتو د ازادۍ په اړه د UNESCO د برسیین اعلامیه: د پوهیدو حق؛ د نظر او بیان د ازادۍ په اړه د ملګرو ملتونو ځانګړی راپور، 486/74/A (2019).
- د زده کړې حق: [13 مه ماده، د اقتصادي ټولنیزو او کلتوري حقونو نړیوال میثاق]؛ 10 ماده، د بنځو پر وړاندې د هر ډول تبعیض د له منځه وړلو: کنوانسیون؛ د ماشوم د حقونو کنوانسیون 28-29 مادې؛ په تعلیم کې د تبعیض په وړاندې د یونیسکو کنوانسیون (1960).
- د تبعیض نه کولو حق: د ICCPR مادې 2 او 26.
- د ژوند حق: د ICCPR ماده 6؛ د بشري حقونو کمیټه، عمومي تبصره شمېره 36، (2018).
- د شخص د خونديتوب حق: د ICCPR ماده 9، لکه څنګه چې د عمومي تبصرې شمېره 35، پراګراف لخوا تشریح شوی. 9، د بشري حقونو کمیټه (2014).

5. د کارند تبصرې

بورډ ته په خپل بیانیه کې، کاروونکي وايي چې دوی د یوې رسنیزې ادارې استازي دي او د افراطیت ملاتړ نه کوي. کاروونکي وايي چې د دوی مقالې د ملي او نړېوالو رسنیو د سرچینو پر بنسټ دي او دا مواد په افغانستان کې د بنځو او نجونو د زده کړې په اړه د معلوماتو ورکولو لپاره شریک شوي دي. همدارنګه، کاروونکي وايي چې دوی تل ډاډ تر لاسه کوي چې هغه مینځپانګه چې دوی یې شریکوي د عامه ګټو لپاره دي او دا د میتا د ټولني معیارونو لاندې د منلو وړ دي.

6. د میتا تبصرې

د خپلې اصلي پریکړې په بیاکتنې سره، میتا پریکړه وکړه چې پدې قضیه کې مینځپانګه باید د خطرناکو اشخاصو او سازمان پالیسي لاندې د نومول شوي سازمان د ستاینې په توګه لري شوی نه وي. میتا څرګنده کړه چې د خبرونو اصلي شرایطو دا معنی درلوده چې مینځپانګې باید د کاروونکو لپاره د نومول شويو ادارو په اړه د راپور ورکولو لپاره د پالیسي له استتیا څخه ګټه پورته کړي وای.

میتا څرګنده کړه چې پوست او لینک شوي مقاله کې د بنوونځي د بیا پرانستلو نېټې او توضیحاتو راپور ورکول شامل دي، چې د عامه ګټو مسله ده. د میتا له مخې، د خطرناکو اشخاصو او سازمان پالیسي د خبرونو راپور ورکولو ته اجازه ورکوي چې د نومول شويو ادارو یادونه کوي. د خطرناکو اشخاصو او سازمان پالیسي کې رامینځته شوي استتیاو څخه ګټه پورته کولو لپاره، میتا روښانه کړه چې "مور له خلکو څخه غوښتنه کوو چې په روښانه ډول خپله اراده په ګوته کړي. که د یو کارونکي اراده مبهم یا ناڅرګنده وي، مور د مینځپانګې لري کولو لپاره بیفالت لري کول کوو. میتا دا هم تشریح کړه چې دوی غوره ګڼي چې د دې بیاکتنې د ارادې اټکل ونکړي ځکه چې دا "زموږ د پالیسيو د پراختیا وړتیا ساتلو په وخت کې د مینځپانګې بیاکتنې پرمهال د عصبیت، تعصب او غیر عادلانه پلي کولو کمولو کې مرسته کوي."

میتا بورډ ته خبر ورکړ چې دا نشي تشریح کولی چې ولې دوو بشري بیاکتنو په غلط ډول مینځپانګه لري کړه او د راپور ورکولو لپاره یې په سمه توګه استتیا پلي نه کړه. شرکت یادونه وکړه چې بیاکتنو کې اړ ندي چې د خپلې بیاکتنې برخې په توګه د مینځپانګې طبقه بندي کولو پرته د خپلو پریکړې لپاره دلیلونه مستند کړي - پدې قضیه کې، د ستاینې په اساس د میتا د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پالیسي څخه سرغړونه شوې ده.

د بورډ د پوښتنې په ځواب کې چې ایا د خطرناکو سازمانونو ستاینه د خبرونو راپور ورکولو برخې په توګه خپره کېدی شي، میتا وویل چې د هغې پالیسي "د خبرونو راپور ورکولو ته اجازه ورکوي چېرې چې یو شخص یا اشخاص ممکن د نومول شوي خطرناک فرد یا ادارې ستاینه وکړي."

د معیاري او سختو سټرایکونو ترمنځ د توپیر په اړه د بورډ پوښتنې ته په ځواب کې، میتا څرګنده کړه چې د سټرایک سیستم د ټولني معیارونو پلي کولو لپاره دوه لارې لري: یوه هغه چې د ټولو سرغړونو ډولونو باندې تطبیق کېږي (معیاري)، او بله هغه چې په خورا سختو سرغړونو باندې تطبیق کېږي (سخت). میتا وايي چې د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پالیسي څخه ټولې سرغړونې په جدي ډول په پام کې نیول کېږي. شرکت بورډ ته تشریح کړه چې سخت سټرایکونه هغه دي چې د ډېرو جدي زیانونو په وړاندې سختې جریمې پلي کوي او د لوړ خطر خدمتونو لکه د فېسبوک ژوندی وېډیو او اعلاناتو ته لاسرسی محدودوي. میتا د "محدود حسابونو" (د 2022 کال د فبرورۍ په 11 اېډیت شوی) په اړه په خپل شفافیت مرکز کې د یوې پاڼې هم حواله ورکړه چې د سټرایکونو په اړه خپله تګلاره پکې تشریح کوي.

د بورډ پوښتنو ته په ځواب کې، مېټا د پلي کولو غلطو سمولو لپاره د خپلو سیستمونو په اړه نور توضیحات وړاندې کړل او دا چې څنگه یې پدې قضیه اغیزه وکړه، چې بورډ یې څو تعقیبي پوښتنو کولو ته اړ کړ. پدې قضیه کې مینځپانګه په اوتومات ډول کشف شوی او د لورې اغیزې غلط مثبت ردولو (چې د مېټا لخوا د HIPO په نوم یادېږي) چیلن ته لیرل شوی. دا یو سیستم دی چې د مینځپانګې په اړه د اقدام کولو وروسته د احتمالي غلط مثبت غلطو سمولو لپاره ډیزاین شوی. مېټا بورډ ته روښانه کړه چې دا سیستم د مېټا د عمومي ثانوي بیاکتنې سیستم سره توپیر لري (چې د کراس چیک برنامې برخه ده)، کوم چې د مینځپانګې په اړه د اقدام کولو دمخه د غلط مثبت غلطو د مخنیوي لپاره ډیزاین شوی. د HIPO چیلن ته لیرل شوي مینځپانګې د اضافي بیاکتنې لپاره په کتار کې شاملېږي، مګر بیاکتنه به یوازې هغه وخت ترسره شي چېرې چې ظرفیت اجازه ورکوي. په کتار کې د مینځپانګې موقعیت د لومړیتوب نومري پورې اړه لري چې مینځپانګې ته په اوتومات ډول ورکول کېږي. مېټا څرګنده کړه چې محتوا ته د HIPO بیاکتنې لپاره د فکتورونو پر اساس لومړیتوب ورکول کېږي، له هغې ډلې: د موضوع حساسیت (که یوه موضوع ټریډینګ یا حساس وي)؛ غلط مثبت احتمال؛ وړاندوینه شوي لاسرسی (د لیدونو اټکل شوی شمېر چې مینځپانګه یې ممکن تر لاسه کړي)؛ او د اداري حساسیت (د ګروپ یا کارونکي پیژندنه چې مینځپانګه شریکوي). مېټا څرګنده کړه چې مینځپانګه په دوو لارو بېرته تر لاسه کېدای شي: یا بیاکتنې د مینځپانګې د ځانګړې برخه بیاکتنه کوي او غیر سرغړونکي موندل کېږي؛ یا د مېټا اوتوماتیک سیستمونه موندل چې مینځپانګه د نورو مینځپانګو سره سمون لري چې بیاکتنه یې شوي او ټاکل شوي چې غیر سرغړونکي وي.

د خبرې رسنې پانې پخوا د کراس چیک په موخه راجعه شوي، مګر د کراس چیک سیستم کې د پلېټ فارم د پراخه تازه کولو د برخې په توګه، دغه پانې د کراس چیک تابع نه وه کله چې د قضیې مینځپانګې بیاکتنه وشوه او کراس چیک د قضیې مینځپانګې په بیاکتنه باندې اغیز ندی کړی. د مېټا په وینا، کراس چیک کې اوس دوه سیستمونه شامل دي: عمومي ثانوي بیاکتنه په فیسبوک او انسټاګرام کې په ټولو عضوي مینځپانګو باندې پلي کېږي؛ د لومړني غبرګون دوهمه بیاکتنه په ټولو محتواو باندې تطبیق کېږي چې د ځینو رسنیو په ګډون د ځانګړو لیست شویو ادارو لخوا خپاره شوي وي. مېټا وویل کله چې د دې ځانګړو ادارو څخه مینځپانګه د مینځپانګې پالیسي سرغړونې په توګه وپیژندل شي، د پلي کېدو پر ځای، دا د اضافي بیاکتنې لپاره لیرل کېږي. دا لومړی د مېټا مارکیټ ټیم ته لیرل کېږي. که چېرې پدې ټیم کې یو بیاکتنکی ومومي چې مینځپانګه سرغړونه نه کوي، پروسه پای ته رسېږي او مینځپانګه په پلېټ فارم کې پاتې کېږي. په هر صورت، که چېرې پدې ټیم کې یو بیاکتنکی ومومي چې مینځپانګه سرغړونه کړې ده، دا بل ټیم ته لیردول کېږي. دا ټیم، د لومړني غبرګون ټیم، د ځانګړو مېټا مینځپانګې بیاکتنکو څخه جوړ شوی دی. په دې ټیم کې یو بیاکتنکی به اړتیا ولري چې هغه مینځپانګه ومومي چې سرغړونه کوي مخکې لدې چې لري شي.

په هغه وخت کې چې د قضیې مینځپانګه د سرغړونې په توګه پیژندل شوي وه، د خبرې رسنې پانې د اوسني کراس چیک سیستم کې د لومړني غبرګون ثانوي بیاکتنې لیست کې نه وه. سر بېره پر دې، د یاده محتوا د عمومي ثانوي بیاکتنې سیستم د یوې برخې په توګه بیاکتنه نه وه شوی، چې د پلي کولو دمخه به اضافي بیاکتنه هم پکې شامل وي. د مېټا په وینا، محتویات د لیرې کولو وروسته د HIPO چیلن ته ولیرل شوه، مګر دې ته د بشري بیاکتنې لپاره ترجیح ور نه کړل شوه. دې "د بازار لپاره د تخصیص شوي ظرفیت له امله" اضافي بشري بیاکتنه نه وه تر لاسه کړې او ځکه چې پدې قضیه کې مینځپانګې ته د مېټا اوتومات سیستمونو لخوا په هغه وخت کې د HIPO کتار کې د نورو مینځپانګو په څېر د لور لومړیتوب نمره نه وه ورکړل شوی. هغه مینځپانګې چې د HIPO لخوا ورته لومړیتوب ورکړل شوی یوازې د بهر څخه ګمارل شویو بیاکتنکو لخوا بیاکتنه کېږي او وروسته له دې د پلي کولو اقدام ترسره کېږي. مېټا د اړتیا پر اساس د بیلابیلو کاري جریانونو لپاره د اردو بیاکتنو ځانګړي کوي. دا بیاکتنو کې د بیاکتنې ډېر ډولونه شریک لري، پدې معنی چې دوی یوازې د یو واحد کاري جریان لپاره نه دي وقف شوي. د 2022 کال په مینځ کې، د مېټا د HIPO کاري جریان د هغه وخت د اړتیا پر اساس له 50 څخه لږ اردو بیاکتنو کې درلودل.

بورډ له مېټا څخه 34 پوښتنې وکړې. مېټا 30 پوښتنو ته په بشپړ ډول ځواب ورکړ، درېو ته په جزوي توګه او یو ته یې د ځواب ورکولو څخه انکار وکړ. جزوي ځوابونه د دې پوښتنو په اړه وو: د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پالیسي لاندې د لیرې کولو فیصدي چمتو کول چې د اسټیناف یا دویمې بیاکتنې وروسته بېرته بحال شوي؛ په پراخه کچه بیاکتنه کې د ستاینې او ملاتړ په اړه د بندیزونو پلي کولو لپاره د دقت اندازه او څنگه مېټا د راپور ورکولو اسټنټا او د تطبیق وړ شرایطو فکتورونو لپاره اراده په ګوته کوي. مېټا د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو مینځپانګې، چې د اوتوماتیک په مقابل کې د بشري بیاکتنې له لارې لري شوي، د حجم په اړه د معلوماتو چمتو کولو په اړه یوې پوښتنې ته پدې دلیل ځواب ور نه کړو چې دا په موجود وخت کې د غوښتل شوي معلوماتو تصدیق کولو توان نلري.

7. عامې تبصرې

د څارنې بورډ د دې قضیې په اړه شپږ عامه نظرونه تر لاسه کړ او په پام کې یې ونیول. یوه تبصره د آسیا پاسیفیک او اوشینیا څخه سپارل شوې، څلور د اروپا څخه، او یوه د متحده ایالاتو او کاناډا څخه وه.

یاده تبصرو د هغو خلکو لپاره ټولنیزو رسنیو ته د لاسرسي اهمیت، چې په افغانستان کې یا نږدې ژوند کوي، د نومول شویو ډلو په اړه د بحث محدودیتونو په اړه اندیښنې، او د طالبانو د کړنو په اړه د رسنیو پراخه راپور ورکولو ته په اجازه ورکولو کې د خلکو لیاولتیا په ګوته کړه. ډېری عامه نظرونو استدلال وکړ چې د مبهم شرایطو ستاینه او ملاتړ باندې د مېټا د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پالیسي باندې تکیه کول ممکن د مهمو سیاسي بحثونو مخه ونیسي او په غیر متناسب ډول د لږکیو ټولنو او نړېوال سویل (Global South) باندې اغیزه وکړي. عامه تبصرو په مېټا هم نیوکه وکړه چې د متحده ایالاتو قانون د "excuse" (عذر) په

توگه کاروي چې د نومول شويو ډلو د "praise" (ستاینې) مخنیوی وکړي، د دې پرځای چې شفاف پاتې شي چې دا د میتا غوره پالیسي ده چې د متحده ایالاتو قانون له اړتیا څخه ډېر بیان محدود کړي.

د دې قضیې لپاره د وړاندې شويو عامه نظرونو لوستلو لپاره، مهرباني وکړئ [دلته](#) کلیک وکړئ.

8. د نظرات د هیئت شننه

دا قضیه ځکه د پام وړ ده چې دا بڼې چې د ستاینې په تعریف کې د وضاحت نشتوالی د بیاکتنو او کاروونکو ترمنځ د ناڅرګندتیا پایله ښکاري. دا د منځپانګې اعتدال مهمې ستونزې هم په پام کې نیسي ځکه چې دا د جنسیت تبعیض او شخړې باندې تطبیق کېږي. دا قضیه ستونزمنه ده ځکه چې د دې ډاډ ترلاسه کولو کې لږوالتیا شتون لري چې ترهګري ډلې یا د دوی ملاتړي د پروپاګند او استخدام هڅو لپاره پلټنې فارمونه ونه کاروي. په داسې حال کې دا لږوالتیا، کله چې په پراخه توګه وکارول شي ممکن د هر هغه منځپانګې سانسور کولو سبب شي چې د دې ډلو په اړه راپور ورکوي. بورډ په درېو لارو کې پوښتنې، چې ایا دا منځپانګه باید بحال شي، او د منځپانګې د اعتدال په اړه د میتا د لید لپاره پراخه اغیزې ته وکتل شي: د میتا د منځپانګې پالیسي، د شرکت ارزښتونه او د هغې د بشري حقونو مسوولیتونه.

8.1 د میتا د منځپانګې پالیسي سره مطابقت

I. د منځپانګې اصول

بورډ وموندله چې منځپانګه پدې استثنا کې راځي چې "کاروونکي ممکن هغه منځپانګه شریک کړي چې پکې د نومول شويو خطرناکو سازمانونو حوالې شامل وي (...). چې د هغوی (...). یا د هغوی د فعالیتونو په اړه راپور ورکوي" او له همدې امله سرغړونه نه کوي. منځپانګه د ستاینې د پراخه تعریف سره هم چې د عامو خلکو سره د ټولني په معیارونو کې چمتو شوي، سرغړونه نه کوي، سره له دې چې منځپانګه داسې درک کېږي چې د یوې نومول شوي ادارې، طالبانو، د عمل په اړه مثبتې خبرې کوي، او ممکن دوی ته "د لاسته راوړنې احساس ورکړي." بورډ یادونه کوي چې د پیژندل شويو پوښتنو لارښوونې د ستاینې تشریح کولو لپاره بیاکتنو ته چمتو شوي حتی پراخه دي. دا بیاکتنو ته لارښوونه کوي چې د ستاینې لپاره منځپانګې لري چې که چېرې دا "خلک هڅوي چې د یوې نومول شوي ډلې په اړه ډېر مثبت فکر وکړي"، چې د وینا کوونکي د ارادې په اړه د "ستاینې" معنی کموي مګر په لیدونکو باندې یې اغیز لوروي. د یوې نومول شوي ادارې د ادعا شوي ارادې په اړه راپور ورکول چې ښځو او نجونو ته اجازه ورکوي چې تعلیم ته لاسرسی ترلاسه کړي، که څه هم دا ادعاوې شکمنې دي، په دې دلیل سره خلک و هڅوي چې د دې ډلې په اړه ډېر مثبت فکر وکړي. د هغو لارښوونو په پام کې نیولو سره چې دوی ته چمتو شوي، بورډ پوهیږي چې ولې دوه بشري بیاکتنو کې (په غلطې سره) به منځپانګې د ستاینې په توګه تشریح کړي.

بورډ مني چې میتا د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو په اړه د خپلې ټولني معیارونو لپاره غواړي چې د هغو ادارو په اړه د راپور ورکولو لپاره ځای چمتو کړي چې میتا د خطرناکو په توګه ټاکلی دي، حتی که دغه راپور د شرکت د ستاینې له تعریف سره هم سم وي. په هر صورت، بورډ فکر نه کوي چې د ټولني معیاري ژبه یا پیژندل شوي پوښتنې دا تعریف روښانه کوي. د واقعیت په توګه، پرته له توضیحاتو، "ستاینه" پراخه معنی لري. د ټولني معیارونه د منلو وړ راپور ورکولو په اړه کومه بیلګه نه وړاندې کوي. د دې استثنا د تشریح کولو څرنګوالي په اړه د بیاکتنو لپاره هېڅ داخلي لارښود هم شتون نلري.

II. د تطبیق اقدام

بورډ یادونه کوي چې پدې قضیه کې د اعتدال له اقدام وروسته له هغه رامینځته شو کله چې یو کاروونکي د منځپانګې راپور ورکول پیل کړل مګر هېڅکله یې راپور بشپړ نه کړ. یو اتوماتیک سیستم رامینځته کېږي کله چې دا پروسه پیل شي، حتی که کاروونکي د راپور بشپړولو پای ته ونه رسوي او له همدې امله منځپانګه د بشري بیاکتنې لپاره په کتار کې شامل شوه. د راپور ورکونکي کاروونکي خبر نه و چې د دوی عمل کولی شي پایلې رامینځته کړي حتی که دوی د راپور پای ته رسولو پرضد پریکړه وکړي، پداسې حال کې چې یو کاروونکي ته به د دوی د راپور د پایلو په اړه خبر ورکړل شي که دوی یې وړاندې کړي. میتا په خپلو ځوابونو کې استدلال کوي چې "خودکار راپور د [راپور ورکولو] کاروونکي سره تړاو نلري" مګر بورډ دا د پام وړ وموندله کله چې د دې قضیې لپاره ټوله پروسه د یو کاروونکي د راپور پیل کولو سره پیل شوه. همدارنګه، بورډ اندیښنه لري چې د راپور ورکولو تښتې کاروونکو ته د هغې د کلیک کولو پایلو په اړه کافي معلومات نه ورکوي.

په دې قضیه کې ترسره شوي پلي کوونکي اقدامات (د منځپانګې لیرې کول، سټرایکونه، او د ځانګړتیاوو محدودیتونه) باید نه وي پورته شوي ځکه چې د ټولني د معیارونو څخه هېڅ ډول سرغړونه نه وه. بورډ اندیښمن دی چې د دې ډول پلي کولو غلطیو د مخنیوي لپاره په ځانګړي توګه د لګول شويو بندیزونو شدت ته په پام سره د میتا سیستمونه غیر موثر وو.

بورډ پدې قضیه کې یادونه کوي چې د خبري رسنۍ پانې پخوا د کراس چیک تابع وه، مګر د کراس چیک سیستم کې د پلټنې فارم د پراخه تازه کولو د برخې په توګه، دغه پانې د کراس چیک تابع نه وه کله چې د قضیې منځپانګې بیاکتنه وشوه، او کراس چیک د قضیې منځپانګې په بیاکتنه باندې اغیز ندی کړی. د میتا اوسني کراس چیک سیستم کې، د لومړني غبرګون ثانوي بیاکتنې لیست کې کاروونکو ته تضمین شوی ثانوي بشري بیاکتنه چمتو کېږي. پداسې حال کې چې د ځینو خبري آژانسونو د فیسبوک پانې چې په دې لیست کې دي، دا پانې پکې شامله نه ده. د لومړني غبرګون ثانوي بیاکتنې لیست کې پاتې کېدل دا تضمین کوي چې د میتا کاروونکي،

او نه په کچه بیاکتنو کې، مخکې لږې چې لري شي د مینځپانګې بیاکتنه وکړي. بورډ دا ناشوني وگڼله چې دا مینځپانګه به لیرې شوي وي که چېرې پانه په هغه وخت کې د لومړني غبرګون ثانوي بیاکتنې لیست کې وي.

بورډ د خپل HIPO سیستم معرفي کولو لپاره د میتا ستاينه کوي مگر اندیښنه لري چې دا د یو پوست د ثانوي بیاکتنې لامل نه کیږي چې د میتا د ټولني معیارونو سره مطابقت لري. مینځپانګې پدې قضیه کې "د بازار لپاره د تخصیص شوي ظرفیت له امله" اضافي بشري بیاکتنه نه وه ترلاسه کړې او ځکه چې دی ته د میتا اتومات سیستمونو لخوا په هغه وخت کې د HIPO کتار کې د نورو مینځپانګو په څېر د لوړ لومړیتوب نمرې نه وې ور کړل شوي. په دې قضیه کې د راپور ورکولو د عامه گټو نوعیت ته په پام سره او د یوې خبرې رسنۍ په توګه د پانې پیژندنه چې مینځپانګې پوست کوي، دې باید د اضافي بیاکتنې لپاره خورا لوړې نمرې ترلاسه کړې وای. لکه څنګه چې د میتا لخوا تشریح شوي، فکتور "د ادارې حساسیت" د پوست کولو ادارې پیژندنه په پام کې نیسي او کولی شي د خبرې رسنیو څخه د مینځپانګې لپاره د لوړې کچې لامل شي، په ځانګړې توګه هغه کسان چې د پام وړ مهمو نړېوالو پېښو راپور ورکوي. د همدې دلیلونو لپاره، بورډ اندیښنه لري چې د اردو ژبې په کتار کې د 2022 کال په منځ کې له 50 څخه لږ بیا کتنو کې درلودل. بورډ د هند د بازار اندازه په پام کې نیسي، د ګروپونو شمېر چې میتا په دې سیمه کې خطرناک ګڼلې دي او له همدې امله د خپلواک غړونو لوړ اهمیت د شرکت څخه د داسې مهمو مسلو له کبله د رامنځته شویو غلطیو په سمولو (او په مثالي توګه د مخنیوي لپاره) په پراخه کچه د پانګې اچونې غوښتنه کوي.

8.2 د میتا ارزښتونو سره موافقت

هغه مینځپانګه چې د خطرناکو ډلو ستاينه لري ممکن د میتا کاروونکو او نورو لپاره د "خونديتوب" ارزښت له ګواښ سره مخ کړي ځکه چې دا د آفلاین تاوتریخوالي سره تړاو لري او د "نورو د ډارولو، لري کولو یا خاموش کولو" احتمال لري. په هرصورت، پدې قضیه کې د پام وړ خونديتوب مسله شتون نلري ځکه چې مینځپانګه یوازې د نومول شوي سازمان د اعلان په اړه راپور ورکوي. "غږ" په ځانګړې توګه د رسنیو په اړه مهم دی ځکه چې دوی خپلو لیدونکو ته اړین معلومات چمتو کوي او د حکومتونو حساب ورکولو کې مهم رول لوبوي. پدې قضیه کې د مینځپانګې لري کول په مادي ډول "خونديتوب" کې مرسته نه کوي او په "غږ" باندې غیر ضروري بندیز و.

8.3 د میتا د بشري حقونو مسوولیتونو سره سمون درلودل

بورډ وموندله چې د پلیټ فارم څخه د مینځپانګې لري کول د میتا د بشري حقونو مسوولیتونو سره موافق نه و او دا چې میتا باید د ورته غلطیو د مخنیوي او سمولو لپاره ډېر اغیزناک سیستمونه ولري. د میتا لخوا خپلو بشري حقونو مسوولیتونو ته ګاډه ایښودل په ځانګړې ډول د بحران یا شخړو شرایطو کې مهم دي. د بشري حقونو د سرغړونو لپاره د یوې ډلې لخوا په زور د حکومت د واګې له ترلاسه کولو وروسته او د داسې نومول شویو ډلو د کړنو په اړه خلکو ته د خبر ورکولو د اهمیت له امله، شرکت باید په ځانګړې توګه په پام کې ونیسي چې د دغه ډلې په اړه د خبرونو راپور ورکولو ساتنه وکړي.

د بیان آزادي (د ICCPR ماده 19)

د ICCPR ماده 19 د بیان د آزادی د حق ساتنه کوي او د ټولو اشخاصو حق پکې شامل دی چې معلومات ورکړي او ترلاسه یې کړي. د بشري حقونو نړېوال قانون د هغو معلوماتو په برابرولو کې د ژورنالیزم رول ته ځانګړی ارزښت ورکوي چې خلک پکې علاقه لري. د ملګرو ملتونو د بشري حقونو کمیټې ویلي دي چې "په هره ټولنه کې د نظر او بیان د آزادی او د نورو میثاق له حقونو څخه د خوند اخیستلو د تضمین لپاره یوه آزاده، بې سانسور او بې خنده مطبوعات یا نورې رسنۍ اړینې دي" (عمومي تبصره نمبر 34، په پاراګراف 13 کې). د ټولنیزو رسنیو پلیټ فارمونه لکه فیسبوک په ټوله نړۍ کې د ژورنالیزم راپور ورکولو لپاره یو وسیله ګرځیدلي او میتا د خپل سوداګریز بشري حقونو پالیسي کې خبریالانو او د بشري حقونو مدافعینو په هکله خپل مسوولیتونه پیژندلي دي.

د بیان د آزادی حق کې د میتا د کاروونکو وړتیا شامله ده چې په افغانستان کې د عامه گټو پېښو په اړه معلوماتو ته لاسرسی ولري، په ځانګړې توګه کله چې نومول شوي خطرناکي ډلې پیژندل شوي حکومت په زور رنګ کړ. دا اړینه ده چې د هېواد دننه او بهر د افغانستان په اړه د مبصرینو په ګډون کاروونکي او عام خلک د دې ځای د وضعیت په اړه د ریښتیني وخت راپورونو ته لاسرسی ولري. په هېواد کې د رسنیو د آزادی په اړه د طالبانو چلند د نړېوالو راپور ورکولو رول نور هم مهم کړی دی. په دې قضیه کې معلومات به د هغو خلکو لپاره اړین وي چې زده کړې ته د نجونو او ښځو مساوي حق ته د لاسرسي په اړه اندیښمن دي. حتی که طالبان دا ژمني ماتې کړي، لاهم دا مهمه خبره ده.

د ICCPR ماده 19، پاراګراف 3، لکه څنګه چې د بشري حقونو کمیټې لخوا په 34 شمېره عمومي تبصره کې تشریح شوی، اړتیا لري که چېرې د یوه دولت لخوا د بیان آزادی پر وړاندې محدودیتونه لګول کیږي، دوی باید د قانونیت، مشروع موخې او اړتیا او تناسب اړتیاوې پوره کړي. بورډ دا نړېوال معیارونه پلي کوي تر څو ارزونه وکړي چې ایا میتا د خپلو بشري حقونو مسوولیتونو سره موافقت لري او که نه.

1. قانونیت (د قواعدو روښانه کول او لاسرسی)

د قانونیت اصول هغه قوانینو ته اړتیا لري چې دولتونه یې د بیان محدودولو لپاره کاروي تر څو روښانه او د لاسرسي وړ وي او خلک پوه شي چې څه شی اجازه لري او څه یې نلري. سربېره پر دې، دا د بیان محدودولو قوانینو ته اړتیا لري چې مشخص وي، تر څو ډاډ ترلاسه شي چې هغه کسانو ته چې د پلي کولو دنده په غاړه لري بې بنسټه امتیاز ورنکړل شي (عمومي تبصره 34، په پاراګراف 25 کې). د بشري حقونو کمیټې خبرداری ورکړی چې "د ترهګری د ستاینې، 'صفت کولو'، یا 'توجیه کولو' جرمونه باید په واضح ډول تعریف شي تر څو ډاډ ترلاسه شي چې دوی د بیان ازادۍ کې د غیر ضروري یا غیر متناسب لاسوهني لامل نشي. معلوماتو ته د لاسرسي په برخه کې د ډېرو محدودیتونو څخه هم باید ډډه وشي" (عمومي تبصره شمېره 34، په پاراګراف 46 کې؛ دا هم وګورئ: د تروریزم سره د مبارزې او بشري حقونو په اړه د ملګرو ملتونو ځانګړی راپور ور په پارس 36-37 کې [\(52/40/A/HRC\)\)](#).

په تېرو قضیو کې د خپل چلند په تعقیبولو سره، بورډ دا اصول د میتا مینځپانګې قواعدو باندې پلي کوي. پداسې حال کې چې بورډ هرکلی کوي چې د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو په اړه د میتا تګلارې د تېر وخت په پرتله اوس مهال ډېر توضیحات لري کله چې بورډ پدې برخه کې خپل لومړني وړاندیزونه خپاره کړل، مګر اوس هم جدي اندیښني شتون لري.

د هغو کاروونکو لپاره چې د طالبانو په اړه راپور ورکوي، دا څرګنده نه ده چې ایا طالبان یو نومول شوي خطرناکه اداره پاتې ده چې په زور سره یې د افغانستان په رسمیت پیژندل شوی حکومت رنګ کړ. بورډ مخکې سپارښتنه کړې چې میتا یا د نومول شویو ادارو بشپړ لیست افشا کړي، یا یو مثالي، تر څو د کاروونکو لپاره یاده مسله روښانه شي ("نازي اقتباس" قضیه، "د اوکلان د انزوا" قضیه). بورډ د دې سپارښتنې په اړه د پرمختګ په نشتوالي افسوس کوي او یادونه کوي چې پداسې حال کې چې شرکت دا معلومات په فعاله توګه نه دي افشا کړي، افشا کوونکو او ژورنالیستانو هڅه کړې چې په عامه توګه د "خفیه" لیست د یوې نسخې په افشا کولو سره خلکو ته خبر ورکړي.

لکه څنګه چې مخکې په دې پریکړه کې یادونه وشوه (د 8.1 برخه وګورئ)، د عامه خلکو سره د ټولني په معیارونو کې د "ستاینې" تعریف لکه د نومول شوي ادارې په اړه "مثبت خبرې کول" خورا پراخه دي. د هغو خلکو لپاره چې د خبرونو په راپور ورکولو کې بوخت دي، دا څرګنده نده چې دا مقررات څنګه د راپور ورکولو استننا سره تړاو لري چې په ورته پالیسي کې جوړ شوي. د میتا له مخې، دا استننا د خبرونو راپور ورکولو ته اجازه ورکوي حتی که چېرې یو کارونکی په ورته پوست کې د یوې ټاکل شوي ادارې ستاینه هم وکړي. بورډ د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو په پالیسي کې د "راپور ورکولو" استننا ترمنځ اړیکه موندلې او د کاروونکو لپاره خبر د ارزښت پراخه استننا ناڅرګنده ده. د "الجزیرې شریک شوی پوست" قضیه کې، بورډ وړاندیز وکړ چې میتا د ټولني معیارونو کې طریقه کار او توضیحي مثالونه وړاندې کوي چې د خبرونو راپور ورکولو کې څه شامل دي. میتا په 1Q 2022 کې د پلي کولو راپور کې ځواب ورکړ چې دا اوس مهال په داخلي توګه د څو تیمونو سره مشوره کوي تر څو داسې معیارونه رامینځته کړي تر څو کاروونکو سره مرسته وکړي چې پدې پوه شي چې د خبرونو راپور ورکول څه شی دی. دې وویل چې تمه لري دا پروسه د 4Q 2022 پورې پای ته ورسوي.

بورډ اندیښنه لري چې د ټولني اړوند معیارونو کې بدلونونه په ټولو موجودو ژبو کې ندي ژباړل شوي او په ټولو ژبو کې توپيرونه شتون لري. د بورډ د "شریک الجزیرې پوست" پریکړې په تعقیب، د خطرناک اشخاصو او سازمانونو پالیسي د متحده ایالاتو انګلیسي نسخه د دسمبر په 2021 کې تعدیل شوه ترڅو اختیاري "مور ممکن مینځپانګه لري کرو" ته "مور د مینځپانګې لري کولو لپاره د پیاوړتیا" ته بدل کړو کله چې د کارونکي اراده ناڅرګند وه. په هرصورت، د اردو او د انګلستان د انګلیسي په ګډون د ټولني معیارونو نورې ژبې نسخې دا بدلون نه منعکس کوي. په داسې حال کې چې شرکت په عامه توګه د بورډ د پخوانیو سپارښتنو په ځواب کې ویلي دي (د نظارت بورډ په اړه د میتا 4Q 2021 درې میاشتني تازه معلومات) چې دا موخه لري چې د څلورو څخه تر شپږو اونیو کې په ټولو شته ژبو کې ژباړې بشپړ کړي، داسې ښکاري چې د دې قضیې لپاره اړونده پالیسي له پنځو میاشتو وروسته هم نده بشپړ شوي. له همدې امله، پالیسي ټولو کاروونکو ته په مساوي توګه د لاسرسي وړ نه ده، چې د دوی لپاره دا ستونزمن کوي چې پوه شي چې څه اجازه لري او څه یې نلري.

بورډ هم اندیښنه لري چې میتا خپلو کاروونکو ته د روښانه کولو لپاره کافي کار نه دی کړی چې څنګه د سټرایک سیسټم کار کوي. پداسې حال کې چې د میتا د شفافیت مرکز کې د "محدودو شویو حسابونو" په اړه یوه پاڼه یو څه توضیحات لري، دا په بشپړ ډول د ځانګړتیاوو محدودیتونه لیست نه کوي چې شرکت یې پلي کولی شي او د دوی موده. او نه هم دا د سختو سټرایکونو لپاره د "وخت ټاکلې موده" وړاندې کوي لکه څنګه چې دا د معیاري سټرایکونو لپاره موده لري. دا په ځانګړې توګه د اندیښني وړ خبره ده ځکه چې سخت سټرایکونه ډیرې مهمې جریمې لري او د محتویاتو پریکړې څخه جلا د حساب په کچه د بندیزونو پر وړاندې د استیناف لپاره هېڅ میکانیزم شتون نلري. حتی کله چې مینځپانګه بېرته بحال شي، د ځانګړتیاوو محدودیتونه تل په بشپړه توګه نشي بحال کیدی. په دې حالت کې، د بیلګې په توګه، کله چې میتا خپله پریکړه بېرته واخسته کاروونکي لا دمخه د څو ورځو ځانګړتیاوو محدودیتونه تجربه کړي وو چې په بشپړ ډول لري شوي نه و.

دا چې دوو اردو ژبو ویونکو دا محتوا د سرغړونې په توګه ارزولی ده نور په ډاګه کوي چې د ستاینې ممانعت او د راپور ورکولو استننا سره د هغې اړیکه، هغه کسانو ته روښانه نده چې د مقرراتو د پلي کولو دنده په غاړه لري. د مینځپانګې بیاکتنو ته د قواعدو تشریح کولو څرنگوالي په اړه داخلي لارښوونې چمتو کيږي (پیژندل شوي پوښتنې او د پلي کولو معیارونه). د پیژندل شوي

پوښتنو سند ستاينه د هغه مينځپانگي په توگه تعريفوي چې "خلک هڅوي چې د يوې نومول شوي ډلې په اړه ډېر مثبت فکر وکړي". دا د ټولني په معيارونو کې د عامو خلکو لپاره له تعريف څخه احتمالاً پراخه ده، چې د وينا کونکي د ارادې په اړه د "تعريف" معنی کموي مگر په ليدونکو باندې يې اغيز لوروي. همدارنگه، نه د ټولني معيارونه او نه هم د پېژندل شويو پوښتنو سندونه د بيان د آزادۍ د محدودولو په اړه د بياکونکي واک محدودوي. په لغت کې د "ستاينې" معياري تعريفونه دومره پراخه ندي او لکه څنگه چې د بي طرفه ژورناليسټيکي بيانونو او نظر د څرگندولو ويل شوي مقررات د حفايقو بيانول يې تر خپل پوښتن لاندې نيسي. د بورډ پوښتنو ته په ځواب کې، ميټا روښانه کړه چې د راپور ورکولو استثنا هرجا ته اجازه ورکوي او نه يوازې ژورنالستانو ته، چې د راپور ورکولو په شرايطو کې د نومول شوي سازمان په اړه مثبت خبرې وکړي. په هر صورت، دا وضاحت په داخلي لارښود کې بياکونکو ته ندی ورکړل شوی. ميټا دا مني چې دا لارښود بياکونکو ته د "راپور ورکولو" تشریح کولو د څرنگوالي تعريف نه وړاندې کوي.

II. مشروع موخه

د نظارت هيئت دمخه په رسميت پېژندلی چې د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پالیسي د نورو د حقونو د ساتنې موخه تعقيبوي، په دې کې د ژوند حق، د شخص امنی، او مساوات او توپيري چلند نه کول شامل دي (د ICCPR ماده (3)19، د نظارت بورډ پریکړه "په هند کې د RSS په اړه د پنجابي انديښنه"). بورډ دا هم مني چې د نومول شويو ادارو لخوا پروپاگاندا، په شمول د پراکسيانو له لارې چې ځانونه د خپلواکو رسنيو په توگه وړاندې کوي، ممکن د نورو حقونو ته د زيان رسولو خطر رامنځته کړي. د دې پالیسي له لارې د دې زيانونو کمولو هڅه يو مشروع موخه ده.

III. اړتيا او تناسب

د بيان په آزادۍ باندې هر ډول محدودیتونه "بايد د دوی د محافظتي فعاليت د ترلاسه کولو لپاره مناسب وي؛ دوی بايد د هغو کسانو په منځ کې لږ تر لږه مداخله کونکي وسيله وي چې ممکن د دوی محافظتي فعاليت ترلاسه کړي؛ دوی بايد د هغه گټو سره متناسب وي چې خوندي وي" (عمومي تبصره 34، پاراگراف 34). ميټا ومنله چې پدې قضيه کې د مينځپانگي لږې کول اړين ندي، له همدې امله بايد په کارونکي باندې اضافي بندیزونه نه وي لگول شوی.

بورډ پوهيږي چې د مقياس په کچه د محتوا د بدلون په صورت کې غلطې رامنځته کيږي. په هر صورت، بورډ د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پالیسي پلي کولو کې د غلطيو په اړه شکايتونه ترلاسه کوي چې په راپور ورکولو اغيزه کوي، په ځانگړې توگه د انگليسي پرته په نورو ژبو کې، کوم چې جدي انديښنې راپورته کوي (د "الجزيري شريک شوي پوست" پریکړه، "د اوکلان جلا کول" پریکړه وگورئ). د ملگرو ملتونو د بشري حقونو کمیټې ټينگار کړی چې "رسنی د تروريستي اعمالو په اړه د خلکو په خبرولو کې مهم رول لوبوي او د دې د کار کولو ظرفيت بايد په غيرقانوني ډول محدود نشي. په دې برخه کې، ژورنالستان بايد د دوی د مشروع فعاليتونو د ترسره کولو لپاره جريمه نشي" (عمومي تبصره 34، پاراگراف 46). له همدې امله ميټا مسووليت لري چې د خبر په راپور ورکولو باندې د خپل پليټ فارمونو د منفي بشري حقونو اغيزو مخه ونيسي او کم يې کړي.

بورډ انديښمن دی چې په دې قضيه کې د پلي کولو د غلطۍ ډول ممکن په دې برخه کې د پراخو ناکاميو نښه وي. هغه کسان چې د لومړۍ 1 خطرناکو اشخاصو او سازمانونو فعاليتونو په اړه په منظمه تبصره کې بوخت دي د پلي کولو غلطو له لور خطر سره مخ دي چې په پايله کې به د دوی په حسابونو باندې سخت بندیزونه ولگول شي. دا کيدای شي د دوی معيشت زيانمن کړي او په مهمو شيبو کې معلوماتو ته د خلکو لاسرسی رد کړي. بورډ د په ډيفالټ ډول د مينځپانگي د لږې کولو لپاره د پالیسي په اړه انديښمن دی کله چې د خطرناکو ادارو په اړه د راپور ورکولو اراده د کاروونکي لخوا په واضح ډول نه وي ښودل شوي ممکن د ډېرو هغو مينځپانگو د لږې کولو لامل شي چې سرغړونه نه کوي، حتی که چېرې د شرايطو نښې دا په ډاگه کوي چې پوست، په حقيقت کې، د خبر راپور ورکوي. سربيره پر دې، د غلطۍ د مخنيوي او اصلاح کولو سيستم دی کارونکي ته په هغه ډول فايده نه ده رسولي لکه څنگه چې پکار وه. دا ستونزې په گوته کوي چې څنگه د HIPO سيستم کې درجه بندي د اضافي بياکتنې لپاره د مينځپانگي پریکړې ته لومړيتوب ورکړ، پدې معنی چې دا هېڅکله د کتار مخي ته نده رسيدلی. دا د HIPO کتار د بشري بياکتنې لپاره د تخصيص شوي سرچينې په اړه پوښتنې هم راپورته کوي چې احتمالاً د اردو ژبې مينځپانگي لپاره کافي ندي. په دې قضيه کې، د پلي کولو تېروتنې او د هغې په سمولو کې پاتې راتلل د نړيوال اهميت مسلو په اړه معلوماتو ته د فېسبوک يو شمير کاروونکو لاسرسی رد کړ او د عامه خبرتيا لپاره يې د ژورناليسټي فعاليت په ترسره کولو کې د يوې خبري رسنۍ مخه ونیوله.

ژورنالستان کولی شي د پېښو په اړه په بي طرفه ډول راپور ورکړي چې د هغه ډول ښکاره غندنې څخه ډډه وکړي چې بياکونکي يې د ليدلو په لټه کې وي. د محتوياتو د لږې کولو او په حسابونو باندې د بندیزونو د مخنيوي لپاره، ژورنالستان ممکن په خپله په سانسور کې ښکېل شي او حتی وهڅول شي چې خپل اخلاقي مسلکي مسوليتونه پوره نکړي. سربيره پر دې، د طالبانو ضد فېسبوک کاروونکو په اړه داسې راپورونه هم ورکړل شوي چې په پوستونو کې د طالبانو له ذکر کولو څخه ډډه کوي ځکه چې دوی انديښنه لري چې دوی به په غلطۍ سره له بندیزونو سره مخ شي.

بورډ دا هم يادونه کوي چې ميټا هغه څه خپاره کړي چې دا يې د "پالیسي روح" استثناوو په نوم يادوي چې د طالبانو سره تړاو لري. دا د ميټا اعتراف ته اشاره کوي چې ځينې وختونه، د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پالیسي لاندې د هغې چلند پایلې رامنځته کوي

چې د پالیسی له موخو سره موقت نلري او له همدې امله دا اړتیا نه پوره کوي. د ژورنالېستانو لخوا ترلاسه شوي داخلي شرکت توکي په ډاګه کوي چې د 2021 په سپټمبر کې، شرکت یوه استثنا رامینځته کړه چې د نویو ترافیک مقرراتو په اړه "to allow content shared by the [Afghanistan] Ministry of Interior" (د [افغانستان] د کورنیو چارو وزارت لخوا شریک شوي مینځپانګې ته اجازه ورکړي) او د COVID-19 په اړه د روغتیا وزارت څخه دوو ځانګړو پوستونو ته اجازه ورکړي. ویل کېږي چې نور استثناوي ډېرې مشخصې او لنډ مهاله دي. د 2021 په اګست کې د 12 ورځو لپاره، "government figures" (حکومتي ارقام) کولی شي طالبان د حساب بندیزونو له خطر پرته د "[official gov of Afghanistan [sic]]" (افغانستان رسمي حکومت [پدې ډول لیکل شوی و]) په توګه ومني. د 2021 د اګست له وروستیو څخه تر سپټمبر 3 پورې، کاروونکي کولی شي "د طالبانو عامه بیانات پرته له دې چې د دې بیانونو په اړه بهي طرفه بحث وکړي، راپور ورکړي او یا غندنه وکړي". د میتا ویاندانو ومنله چې ځینې عارضې استثناوي صادري شوي دي. د کرکیچ د پالیسی پروتوکول په اړه د پالیسی فورم کې، د 2022، د جنوري په 25 نېټه میتا ویل چې دا به د کرکیچ په شرایطو کې د "پالیسی وسیلې" ځای پر ځای کړي او "د ځانګړي نومول شوي سازمان د ستاینې مثال یې وړاندې کړ (د مثال په توګه یوه ګوریلا ډله چې د سولې تړون لاسلیک کوي)". د ستاینې په اړه عمومي ممانعت کې دا استثناوي د بیاکونکو لپاره د لا زیاتې بې باوري لامل کېدی شي او همدارنګه د کاروونکو لپاره چې ممکن خبر نه وي چې څه وخت یوه استثنا پلي کېږي. دوی ښيي چې داسې شرایط شتون لري چې میتا پکې د راپور له مخې د مینځپانګې لپاره خورا پیچلي چلند پیژندلی دی چې د یوې نومول شوي ادارې سره معامله کول تضمین کوي چې یو مشروع حکومت ښکاري او د ځمکې کنټرول په غاړه اخلي.

بورډ وموندله چې د پلیټ فارم څخه د مینځپانګې لرې کول یو غیر ضروري او غیر متناسب اقدام و. د دې پلي کولو غلطیو حجم، په ژورنالېستي فعالیت باندې د دوی اغیزې او د میتا د غلطې مخنیوي سیستمونو ناکامي ټول پدې پایله کې مرسته کړې ده.

9. د نظارت هینت پریکړه

د نظارت بورډ د مینځپانګې لرې کولو لپاره د میتا اصلي پریکړه رد کړه.

10. د پالیسی مشورتي بیانیه

د منځپانګې پالیسی

1. میتا باید پلټنه وکړي چې ولې د خطرناک اشخاصو او سازمانونو پالیسی کې د 2021 د ډسمبر په میاشت کې بدلونونه د شپږ اونیو په ټاکل شوي وخت کې اېډیټ شوي ندي او ډاډ ترلاسه کړي چې دا ډول ځنډونه یا تیروتني تکرار نشي. بورډ د میتا څخه غوښتنه کوي چې د خپلې څېړنې موندنې په اړه په 60 ورځو کې بورډ ته خبر ورکړي او د هغه اقداماتو په اړه هم بورډ ته خبر ورکړي چې دې په راتلونکي کې د ژباړې د ځنډ د مخنیوي لپاره ترسره کړي دي.

2. میتا باید د خپل د دوو مسیرونو د سټرایک سیستم عامه توضیحات په ځانګړي توګه د "سختو سټرایکونو" لپاره خورا پراخه او د لاسرسي وړ کړي. پدې کې باید د پالیسی ټولې سرغړونې شاملې وي چې د سختو سټرایکونو لامل کېږي، د کوم حساب ځانګړتیاوي د پایلې په توګه محدود کېدی شي او د تطبیق وړ مودې مشخص کړي. هغه تګلارې چې د سختو اعتصابونو پایله وي باید د ټولني په معیارونو کې هم په واضح ډول پیژندل شي، د اعتصاب سیستم د "د محدودو شویو حسابونو" توضیحاتو سره د لینک وړ کړل شوی دی. بورډ له میتا څخه غوښتنه کوي چې د سټرایکونو سیستم په اړه د رویتیا مرکز د تازه توضیحاتو او د ټولو منځپانګو پالیسیو لپاره د دې توضیحاتو د لینکونو، چې د سختو سټرایکونو لامل کېږي، په اړه په 60 ورځو کې دننه بورډ ته خبر ورکړي.

تطبیق

3. میتا باید د بیاکونکو لپاره د پیژندل شوي پوښتنو لارښود کې د "ستاینې" تعریف محدود کړي، د منځپانګې د مثال په لري کولو سره چې غواړي نومول شویو ادارو ته د مثبتو ارزښتونو د منسوبولو یا د دوی د عملونو تاییدولو له لارې "نور وهڅوي چې د نومول شویو ادارو په اړه نور مثبت فکر وکړي". بورډ له میتا څخه غوښتنه کوي چې بورډ ته په 60 ورځو کې دننه د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو لپاره د تازه پیژندل شوي پوښتنو سند بشپړ نسخه چمتو کړي.

4. میتا باید په داخلي کچه د خپلو پلي کېدونکو معیارونو باندې بیاکتنه وکړي تر څو روښانه کړي چې د خطرناکو اشخاصو سازمانونو پالیسی کې د "راپور ورکولو" استثنا د راپور ورکولو برخې په توګه د نومول شوي ادارو په اړه مثبت بیاناتو ته اجازه ورکوي او دا چې څه ډول د منع شوي "ستاینې" څخه توپیر وکړي. د پیژندل شویو پوښتنو سند باید پراخه شي تر څو د جګړې یا کرکیچ په شرایطو کې د خبر راپور ورکولو اهمیت روښانه کړي او اړونده مثالونه وړاندې کړي او دا چې کیدای پدې قضیه کې د طالبانو په اړه د راپور ورکولو په څېر د نومول شویو ادارو په اړه مثبت بیانونه شامل دي. بورډ له میتا څخه غوښتنه کوي چې په 60 ورځو کې دننه د بورډ سره د پلي کولو تازه شوي معیارونه شریک کړي.

5. مینا باید د بیاکتونکو د کره والي ارزونه وکړي چې د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پالیسی لاندې د راپور ورکولو استتیا پلي کوي تر څو سیستمیک ستونزې وپېژني چې په پلي کولو د غلطیو لامل کیږي. بورډ له مینا څخه غوښتنه کوي چې د دې ارزونې بیاکتني پایلې په 60 ورځو کې دننه بورډ ته وړاندې کړي، یا د دقت ارزونه چې مینا دمخه د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پالیسی لپاره ترسره کوي، چې پدې کې شامل وي چې څنګه پایلې به د HIPO په شمول د پلي کولو عملیات ښه کړي.

6. مینا باید د HIPO د درجه بندۍ بیاکتنه ترسره کړي تر څو و آزمويي چې ایا دا کولی شي د خطرناکو اشخاصو او سازمانونو پالیسی لپاره د استتیا پلي کولو کې احتمالي غلطیو ته په مؤثره توګه لومړیتوب ورکړي. پدې کې باید دا آزموینه هم شامله وي چې ایا د HIPO درجه بندي باید د خبرونو راپور ورکولو مینځپانګې لپاره ډېره حساسه وي، چېرې چې د غلط - مثبت لږې کولو احتمال چې د بیان په آزادي اغیزه کوي خورا لوړ ښکاري. بورډ د مینا څخه غوښتنه کوي چې د هغې د بیاکتني د پایلې او د پرمختګونو چې دا به په راتلونکي کې د دې ډول غلطیو مخه ونیسي په اړه خبر په 60 ورځو کې بورډ ته ورکړي.

7. مینا باید په ټولو ژبو کې د HIPO بیاکتني لپاره تخصیص شوي ظرفیت ته وده ورکړي تر څو ډاډ ترلاسه کړي چې د مینځپانګې ډیرې پریکړې چې ممکن د پلي کولو غلطیو وي اضافي بشري بیاکتنه ترلاسه کړي. بورډ له مینا څخه غوښتنه کوي چې په 60 ورځو کې د پلان شوي ظرفیت لوړولو په اړه خبر بورډ ته ورکړي.

* د طرز العمل یادښت:

د نظارت بورډ پریکړې د پنځو غړو د پینل لخوا چمتو کیږي او د بورډ په اکثریت سره تصویب کیږي. اړینه نده چې د بورډ پریکړې د ټولو غړو د شخصي نظرونو استازیتوب وکړي.

د دې قضیې د پریکړې لپاره، خپلواکه څېړنه د بورډ په استازیتوب وټاکل شوه. بورډ د ګوتنبرګ په پوهنتون کې د یوې خپلواکې څېړنې انستیتیوت څخه ملاتړ ترلاسه کړ، کوم چې په شپږو هېوادونو کې د 50 څخه زیاتو ټولنیزو ساینس پوهانو ټیم او همدارنګه په ټوله نړۍ کې له 3,200 څخه ډېر د هیواد متخصصینو سره همکاري کوي. د بورډ سره د ډوکو مشاورینو لخوا هم مرسته وشوه، چې یو مشورتی شرکت دی چې د جیوپولیتیک، باور او خونديتوب، او ټیکنالوژۍ په تعامل تمرکز کوي. د ژبپوهنې مهارت د Lionbridge Technologies, LLC لخوا چمتو شوی، چې متخصصین یې په 350 ژبو کې مهارت لري او د نړۍ له 5,000 ښارونو څخه کار کوي.